

**Igualtat i equitat de
gènere en la joventut.
Conclusions del
think tank de la federació
Jóvenes e Inclusión
en Palma**

GUILLEM CLADERA COLL

Guillem Cladera Coll

Alaró, 1963. És educador social. De 1998 a 2002 va ser director de la Xarxa d'Instal·lacions de les Illes Balears per a Joventut, del Govern de les Illes Balears. És director de la Fundació Natzaret (ONG que es dedica a la infància, la joventut i les famílies en risc) des del 2002; tresorer de la Fundació Ames; gerent de la Fundació Castell d'Alaró; jutge de pau d'Alaró; vicepresident de la federació estatal Jóvenes e Inclusión, i tresorer i membre de la Junta Directiva de la Federació Internacional de Comunitats Educatives (FICE). Ha estat ponent a diversos congressos a tot l'Estat, com el Congrés Estatal d'Infància Maltractada (FAPMI), el congrés Juntos contra la Violència i el Congrés Internacional de Pedagogia Social, entre d'altres.

Resum

Jóvenes e Inclusión¹ és una xarxa d'ONG que treballen i investiguen juntes per millorar la intervenció amb la infància i la joventut en situació vulnerable a Espanya. En els darrers anys ha organitzat una reunió anual que acaba amb debats i un estudi sobre temes rellevants. Aquestes sessions es denominen *think tank* ('fàbrica d'idees') perquè es pretén que compleixin una funció de referència amb força en el panorama del coneixement i el debat participatiu en infància i joventut.

Els dies 7 i 8 d'octubre de 2021, les jornades monogràfiques de Jóvenes e Inclusión van tenir lloc a Palma. Aquesta vegada es van centrar en la igualtat i l'equitat de gènere en la joventut i van ser finançades pel Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030. Hi van participar joves, professionals d'entitats, representants de les administracions i de la societat civil i persones expertes de tot l'Estat. En el IV Think Tank: Igualtat i equitat de gènere en la joventut, la Fundació Natxaret de les Illes Balears hi va participar com a entitat amfitriona. El nivell de participació al llarg dels mesos previs, així com la qualitat del document de treball i de les dues jornades, fan que es pugui qualificar el procés com un excel·lent referent de treball. Les conclusions i les propostes es presenten a continuació.

Paraules clau: Joves / Inclusió / Igualtat i equitat de gènere / Desigualtat / Obstacles

Resumen

Jóvenes e Inclusión es una red de ONG que trabajan e investigan juntas para mejorar la intervención con la infancia y la juventud en situación vulnerable en España. En los últimos años organiza una reunión anual que acaba con debates y un estudio sobre temas relevantes. Estas sesiones se denominan *think tank* ('fábrica de ideas') porque se pretende que cumplan una función de referencia con fuerza en el panorama del conocimiento y el debate participativo en infancia y juventud.

Los días 7 y 8 de octubre de 2021, las jornadas monográficas de Jóvenes e Inclusión tuvieron lugar en Palma. En esta ocasión se centraron en la igualdad y la equidad de género en la juventud y fueron financiadas por el Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Participaron jóvenes, profesionales de entidades, representantes de las administraciones y de la sociedad civil y personas expertas de todo el Estado. En el IV Think Tank: Igualdad y equidad de género en la juventud, la Fundación Nazaret de las Illes Balears participó como entidad anfitriona. El nivel de participación a lo largo de los meses previos, así como la calidad del documento de trabajo y de las dos jornadas, hacen que se pueda calificar el proceso como un excelente referente de trabajo. Las conclusiones y propuestas se presentan a continuación.

Palabras clave: Jóvenes / Inclusión / Igualdad y equidad de género / Desigualdad / Obstáculos

¹ www.joveneseinclusion.org

Introducció

Jóvenes e Inclusión neix el 2012 per facilitar la inclusió social d'infants i joves en situació de risc i/o dificultat amb projectes que promouen la generació de coneixement mitjançant la investigació i que es difonen en publicacions, articles, informes i accions formatives i de sensibilització. Desenvolupa i comparteix eines, experiències i bones pràctiques, i col·labora amb altres institucions, públiques o privades, en el disseny i el desenvolupament de polítiques o projectes de suport a la infància i la joventut. Jóvenes e Inclusión està formada per dotze organitzacions d'acció social d'onze comunitats autònomes (Andalusia, Aragó, Astúries, Illes Balears, Castella-la Manxa, Castella i Lleó, Catalunya, Euskadi, Galícia, Illes Canàries i Madrid). Anualment, i amb finançament del Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030, organitza una trobada de treball amb joves, professionals d'entitats, representants de diferents administracions autonòmiques i experts universitaris sobre temes d'interès per complir la seva missió. L'any 2021 aquesta trobada va tenir lloc a Palma.

Participació i debat: la intel·ligència col·lectiva

Jóvenes e Inclusión som una xarxa d'entitats que treballam amb infants i joves en risc d'exclusió. Ens unim per millorar la vida de les persones, i per fer-ho necessitam influir en les polítiques públiques. Els nostres valors són la transparència, l'honestedat, l'equitat i la rendició de comptes. Des del 2012, feim feina per generar co-

neixement i recursos per a professionals, i defensar l'equitat i la igualtat d'oportunitats. Feim investigacions, accions formatives, campanyes de sensibilització, incidència política i social, i a més compartim recursos i experiències. Una fàbrica o laboratori d'idees, conegut en anglès com a *think tank*, és un col·lectiu que ofereix coneixement contrastat i propostes sobre diferents assumptes. En el nostre cas, temes i qüestions relacionats amb la infància i la joventut. El *think tank* de Jóvenes e Inclusión és un espai de trobada regular en el qual diferents generacions de joves, professionals de les entitats i altres agents socials, com professorat d'universitats, personal tècnic de diferents administracions i persones amb responsabilitat política, tracten de temes d'actualitat i elaboren propostes de bones pràctiques o propostes de rellevància política sempre relacionades amb els interessos de la gent jove, de tota la gent jove i, en especial, de joves en situacions de més dificultat.

La dinamització de les trobades és participativa, amb un protagonisme destacat per a la gent jove. Hi intervenen persones de tot l'Estat, que assumeixen aquesta tasca de manera rotativa, de manera que es fomenta el compromís col·lectiu i el treball col·laboratiu. Per ara, s'han fet quatre jornades (Santiago de Compostel·la, Sevilla i Palma). La propera està programada a Saragossa.

La principal premissa d'aquest *think tank* és fer servir la informació contrastada, l'experiència i el pensament crític per elaborar propostes constructives de canvi social, viables i necessàries.

Durant dos dies, les 85 persones que participaren directament en les jornades, al marge de les persones convidades, van analitzar dades i van fer debats i propostes en quatre grups de treball:

- Representants de les administracions públiques
- Representants de les universitats i la societat civil
- Representants de les entitats del tercer sector
- Representants de la joventut

Cal recordar que, a més de joves i representants de les entitats de Jóvenes e Inclusión, també hi van participar, com a organitzacions convidades, la Cooperativa Aguintzari (Euskadi), Amés (Illes Balears, en procés d'incorporació en Jóvenes e Inclusión), la Federació d'Entitats d'Atenció a la Infància i l'Adolescència de les Illes Balears (FEIAB) i la Unió d'Associacions, Centres i Federacions d'Assistència a Persones amb Discapacitat de Balears (UNAC). També es va comptar amb la participació de representants de les entitats següents: Ministeri de Drets socials i Agenda 2030, Govern de les Illes Balears, Consell de Mallorca (IMAS), Institut Balear de la Dona, Ajuntament de Palma, Ajuntament de Calvià, i de les administracions d'Andalusia, Aragó, Astúries, les Illes Canàries, Castella-la Manxa, Castella i Lleó, Catalunya, Euskadi, Galícia, Madrid i La Rioja.

Persones de totes aquestes procedències es van reunir per tractar de diferents temes d'igualtat i d'equitat de gènere amb la idea d'obtenir unes

conclusions que ajudin a formar programes d'incidència que corregeixin les desigualtats.

Les jornades partien d'unes dades que mostren les desigualtats establertes en les percepcions dels joves i que ajuden a perpetuar la desigualtat. L'estudi previ a les jornades conclou que si els joves identifiquen les desigualtats tendeixen a no donar-los suport, però si no aconsegueixen identificar-les, les repliquen.

A més de l'estudi i del debat previ a les jornades, es van fer tres conferències:

- Noemí Pereda. Professora titular de Victimologia a la Universitat de Barcelona i investigadora d'ICREA Acadèmia i de l'Institut de Neurociències (UBNeuro). Dirigeix el Grup d'Investigació en Victimització Infantil i Adolescent (GReVIA). El tema de la conferència va ser «Infància i violència a Espanya: situació actual i futures línies de treball». Va aportar indicadors, dades i reflexions sobre criteris i modalitats d'intervenció.
- Sandra Sedano. Cap del Servei d'Igualtat de l'Ajuntament de Calvià i professora de la Universitat de les Illes Balears. Va desenvolupar el tema «A l'educació afectiva i sexual, les vostres inquietuds són les nostres propostes». Va aportar les dades de les darreres anàlisis sobre educació afectiva i sexual, i conclusions sobre els programes i el seu fonament en les inquietuds de la gent jove. Va explicar les experiències de diagnòstic i el programa d'intervenció a Calvià.

- Lluís Ballester. Professor de la UIB. Va comptar amb la participació destacada en aquesta darrera conferència de Margalida de Noia i Lluís Fullana, joves de dos centres de Mallorca (IES Esporles i IES Antoni Maura). Tots tres van tractar del tema «No et fiquis a la meua vida. Emocions, afectes, sexualitat, plaer i altres experiències en l'adolescència». Van plantejar com la desigualtat s'ha d'abordar des d'una perspectiva interseccional, és a dir, amb una mirada multidimensional de les experiències, dels diversos eixos de desigualtat. Això permet superar la segmentació i el tractament basat en l'homogeneïtat, la qual no té en compte les diferències, per exemple, entre els al·lots i les al·lotes en situació de risc, davant dels qui es troben en posicions socials més afortunades.
- Invisibilitat i manca de consciència de la desigualtat de gènere: 4 de cada 10 joves diuen que no han patit ni presenciat mai la desigualtat. El 57,3 % de les dones residents a Espanya han patit algun tipus de violència masclista.

Aquest informe que comentam es va fer a partir de dues metodologies complementàries: la revisió documental dels informes oficials i de les organitzacions de la societat civil, i l'enquesta a joves de 13 a 21 anys de les onze comunitats de l'Estat en les quals està implantada la xarxa Jóvenes e Inclusión. El nivell de participació va permetre disposar d'una mostra equilibrada respecte al gènere i els grups d'edats i captar des de situacions objectives fins a opinions i experiències. El document final va ser distribuït a totes les entitats de la xarxa, les organitzacions convidades i els mitjans de comunicació, i es pot descarregar de la pàgina web.²

Igualtat i equitat de gènere en la joventut

Nous estudis en igualtat de gènere continuen mostrant una bretxa entre les condicions de les dones i els homes en múltiples àrees vitals. Per exemple, el segon índex Closin-Gap (març de 2022), que quantifica l'impacte de les diferents bretxes de gènere en el PIB espanyol, indica un augment de gairebé un punt percentual en la bretxa de gènere respecte a l'any passat, especialment com a conseqüència de la pandèmia.

Les conferències i les intervencions de responsables de les entitats, de la xarxa o de l'Administració aportaren part del marc del debat, però el factor determinant del col·loqui va ser la feina que s'havia anat fent des del mes de febrer del 2021. Algunes de les dades destacades d'aquest informe van permetre mostrar les dimensions de la realitat. Per exemple:

- Bretxa salarial: El salari anual de les dones és 4.915 euros més baix que el dels homes, i 2 de cada 10 joves pensen que no hi ha diferències.
- Maltractament i violència de gènere: 2 de cada 10 joves pensen que el maltractament el pateixen dones i homes per igual. El 2020 van ser assassinades per les parelles o exparelles 45 dones.

² <https://joveneseinclusión.org/informes/igualdad-y-equidad-de-genero-en-la-juventud/>

El IV Think Tank: Igualtat i equitat de gènere en la joventut va permetre concloure que la igualtat de gènere continua sent un repte que se'ns resisteix. Això també s'observa en la població jove i, especialment, en la joventut en risc d'exclusió, tant pel que fa a la percepció que hi ha desigualtat com pel que fa a patir-ne les conseqüències. En aquesta línia, observam en el nostre estudi que la identificació de les desigualtats és crucial per poder lluitar-hi en contra. Si els i les joves les identifiquen, defensen la igualtat; en cas contrari, repliquen les conductes de desigualtat.

Moltes de les conclusions a què van arribar de manera col·laborativa les persones participants en el IV Think Tank subratllen de manera clara algunes de les causes i possibles solucions de la desigualtat de gènere que pateixen les dones joves –encara que tota la joventut pot sentir-ne l'impacte de manera més o menys indirecta.

Per exemple, els i les joves continuen percebent una classificació per gènere dels diferents tipus de formació. A més, manquen referents femenins atractius que puguin orientar les decisions a l'adolescència i la joventut. A això cal sumar-hi l'estancament en l'evolució de la igualtat en educació, provocat per la pandèmia, o la doble desigualtat que pateixen les dones joves de l'àmbit rural, que solen tenir nivells educatius cada cop més superiors i molt poques oportunitats laborals adequades.

Les desigualtats afecten tots i totes les joves, però en el cas de persones en risc d'exclusió és un pes afegit a una situació ja desfavorable. L'impacte negatiu de les desigualtats es reflecteix en totes les àrees vitals: família, comunitat, ocupació, educació i, fins i tot, salut. Vegem, a continua-

ció, algunes de les conclusions més destacables obtingudes en el Think Tank: Igualtat i equitat de gènere en la joventut amb referència a algunes d'aquestes àrees.

Igualtat i equitat de gènere en relació amb la feina

Per presentar de manera resumida els debats i les principals conclusions s'han fet set grups de qüestions relatives als processos d'ocupació en relació amb la desigualtat.

1. Consciència de desigualtat.

- Un percentatge molt alt de participants donen suport a la desigualtat. Molts i moltes joves no tenen consciència de la desigualtat i de com els afecta. Hi ha una generació jove que no entén per què s'activen polítiques d'igualtat.
- Hi ha menys percepció de desigualtat entre la joventut en risc pel seu model de partida, pels referents amb qui conviuen i pel model cultural del qual provenen.

2. Estereotips de gènere encara vigents.

- La publicitat de les ofertes d'ocupació s'enfoca a un gènere determinat i utilitza estereotips.

3. Feminització del mercat laboral.

- Les feines més precàries i que no requereixen formació estan feminitzades.
- Hi ha diferències de gènere en l'ocupació. Encara es poden identificar trajectòries femenines i masculines.

4. Obstacles per a les dones.

- Les dones han de demostrar més que els homes per accedir als mateixos llocs; han de manifestar més responsabilitat i empatia. El nivell d'exigència és més alt pel fet de ser dona.
- La maternitat és una barrera molt significativa quant a la trajectòria professional.
- La dona és la que assumeix la majoria dels permisos per a criança i cura.

5. Obstacles per a la gent jove en risc d'exclusió: doble dificultat per a les dones.

- La joventut més normalitzada té més formació en comparació amb joves en situació de risc d'exclusió social.
- En el cas de les dones, la discapacitat incrementa les dificultats d'accés a l'ocupació.
- L'accés a la feina no garanteix la plena inclusió, i encara menys en el cas de les dones.

6. Desigualtats de gènere.

- La bretxa salarial no tan sols s'evidencia en la diferència del salari base, sinó també en el repartiment del pes de responsabilitats, l'accés a complements...

7. Les administracions i els plans d'igualtat.

- A l'Administració es treballa per a la igualtat des de la desigualtat. Es considera que hi ha igualtat d'accés a l'Administració, però no és del tot

real, ja que les dones tenen més càrrega familiar.

- La principal preocupació de la joventut en risc d'exclusió és tenir cobertes les necessitats bàsiques, com habitatge o alimentació. La intervenció amb aquesta població se centra a cobrir aquestes necessitats sense posar la mirada en les desigualtats de gènere.
- Manca formació per als responsables d'elaborar els plans d'igualtat. El canvi ha de començar pels tècnics i les tècniques.
- El criteri per aplicar els plans d'igualtat en el sector públic i en el sector privat no és igual. L'aplicació real difereix en diversos aspectes, com la maternitat, la valoració del currículum...
- Els plans d'igualtat es veuen com a «paper banyat», sense efectes reals per al canvi.
- En la societat no hi ha consciència de la necessitat de reivindicar els drets d'execució dels plans.
- L'objectiu final és que no hi hagi necessitat de tenir plans d'igualtat.

Igualtat i equitat de gènere en relació amb l'educació

Pel que fa als debats i les principals conclusions sobre processos formatius, també s'han fet set grups.

1. Percepció de les desigualtats entre grups socials.

- La joventut percep que és fàcil accedir a la formació si es tenen els recursos i els mitjans necessaris.
- Molts de joves no són conscients que pateixen situacions de desigualtat pel que fa a la formació.
- L'educació és un reflex de la nos-

- tra societat; per això, cal fer plans específics per compensar les desigualtats a les escoles.
- La igualtat no és una competència específica de l'educació, sinó que ha de ser transversal.
2. Els estereotips de gènere es transmeten a l'educació.
- En l'àmbit educatiu hi ha la percepció que hi ha formacions per a homes lligades a la força física i formacions per a dones lligades a l'atenció de persones. L'elecció primerenca del futur formatiu pot estar condicionada per aquests estereotips. Els prejudicis es posen de manifest entre el professorat i la família de forma inconscient i repercuteixen i influeixen en el que transmeten a la joventut.
 - Han de canviar els temaris formatius (currículums). Hi ha molta resistència al canvi, atès que els estaments amb més capacitat de decisió no canvien.
 - El sistema educatiu no ha sabut adaptar-se a l'evolució de la societat, i crea models excloents que no es basen en l'equitat i que són tolerants amb la desigualtat.
3. L'educació en igualtat supera l'àmbit educatiu. La coeducació és la clau.
- L'educació va més enllà de la formació reglada. És important ser models en igualtat. Hem de donar importància a la coeducació perquè pot generar models d'inclusió per a persones vulnerables.
 - El llenguatge amb perspectiva de gènere és una arma per a la igualtat.
4. Cal formar el professorat i dignificar aquesta professió.
- Hauria de ser obligatori un reciclatge en perspectiva de gènere, igualtat i equitat del professorat i dels referents que treballen amb infància i joventut.
 - Cal dignificar la figura dels professors i les professores des de la carrera universitària, per la importància que tenen com a agents del canvi social.
5. És necessari que hi hagi bons diagnòstics del que passa.
- Moltes vegades les escoles no són conscients del que succeeix, o no saben com abordar o atallar situacions de conflicte a l'aula.
6. L'escola s'ha de vincular a la comunitat.
- Cal fomentar l'escola relacional. Haurien de ser escoles obertes a la comunitat que fomentin el coneixement de l'entorn i el treball en xarxa.
7. Cal despolititzar el sistema educatiu.
- És imprescindible despolititzar el sistema educatiu. Hi hauria d'haver plans educatius més estables. La igualtat hauria de ser un pilar fonamental de les polítiques legislatives d'educació.
 - No són els i les joves els qui fracassen, sinó que és el sistema educatiu neocapitalista el que falla.
- Les frases seleccionades són les que van elaborar els grups. S'han recollit com les van transcriure dels debats.

Igualtat i equitat de gènere en relació amb la família i les llars

Pel que fa als debats i les principals conclusions sobre les situacions de convivència i els processos de socialització, s'han fet cinc grups.

1. Concepció idealitzada de la família i la maternitat.

- El paper de la maternitat canvia en la societat en general. L'edat del primer embaràs ha augmentat i se cerca més estabilitat. En canvi, les dones joves del sistema de protecció tenen una visió de la maternitat primerenca idealitzada i reproduïen els patrons familiars.
- S'ha d'informar, acompanyar i prevenir els joves perquè puguin prendre decisions de vida conscients. Cal fer-los conèixer altres models familiars que aconseguen trencar els estereotips culturals. Els patrons culturals són hereditaris i es perpetuen de generació en generació.
- Els qui perceben la desigualtat són els qui donen suport a la igualtat.

2. Els equips d'intervenció socioeducativa mantenen estereotips de gènere.

- En els equips d'intervenció educativa es repeteixen els estereotips de gènere. És necessari modelar des de l'exemple.
- La maternitat encara és considerada socialment com un objectiu vital i un element bàsic per sentir-se realitzada com a dona i incompatible amb la trajectòria professional.

3. Conciliació i corresponsabilitat.

- La conciliació familiar i laboral és una utopia.
- No es visibilitzen les responsabilitats i la càrrega de feina que tenen les dones.
- La corresponsabilitat passa per acceptar la pèrdua de privilegis erròniament assumits pels homes.

4. Violència de gènere

- La violència de gènere sempre ha existit, tot i que ara se li dona més visibilitat. Hem de visibilitzar també la violència econòmica.

5. Què es pot fer?

- Totes les àrees d'intervenció han d'implementar accions preventives per trencar la inèrcia de la desigualtat.
- És preocupant el maneig mediàtic de la informació sobre igualtat.
- Cal educar les persones en el feminisme per promoure la igualtat. No és un atac als homes, és una feina cap a la igualtat.

La complexitat dels processos de socialització fa més difícil fer una anàlisi unificada del que està passant i del que és necessari fer. Per exemple, es pot observar com no va ser possible concloure propostes relatives a altres qüestions que van ser apuntades, però el debat va ser intens en relació amb les modalitats de transmissió de patrons de gènere convencionals (estereotipats).

Igualtat i equitat de gènere en relació amb la comunitat i les xarxes socials

Pel que fa als debats i les principals conclusions sobre comunitat i xarxes socials, s'han fet també cinc grups.

1. Les xarxes socials tenen una gran capacitat d'influència.
 - Les xarxes són empreses i nosaltres el producte. Les desigualtats existeixen i les xarxes socials les estenen.
 - Les xarxes socials tenen molt de poder i influència. Personatges rellevants i influents amb un discurs sexista i sense censura s'estan convertint en referents de la joventut i distorsionen l'autoestima.
 - La realitat virtual és la realitat de moltes persones joves, ja que s'hi creen relacions i s'hi mouen diàriament.
 - La infància creix amb l'exposició a xarxes socials que la mateixa societat els imposa.
 - Es considera que la joventut cada vegada està més exposada a patrons sexistes de la música, les xarxes, la casa...
2. Les xarxes socials fomenten la desigualtat de gènere.
 - Les xarxes socials fomenten els estereotips entre la joventut, comportaments, opinions..., i fan més visible la desigualtat.
 - Les xarxes socials afavoreixen una informació sobre el tema afectivosexual que deriva en una greu desinformació.
 - L'anonimat en les xarxes socials és fals, atès que es tracta d'una arma
3. Ha de millorar la consciència de l'impacte de les xarxes socials.
 - Encara no tenim consciència de l'abast que té el que puja el jovent a les xarxes.
 - La pressió del grup repercuteix en la presa de decisions també en les xarxes socials.
 - El canvi passa per la unió. Hi ha d'haver un canvi individual perquè es doni un canvi social. La indiferència és còmplice.
4. Cal millorar la formació del personal professional en relació amb les xarxes socials.
 - Hi ha poca formació i sensibilització de les i els professionals per executar les lleis i els plans d'igualtat, i això dificulta la detecció del delictes i el suport a les víctimes.
 - Els i les professionals han de cercar estratègies que els acostin a aquest nou model relacional, s'han de reciclar i continuar aprenent junts i juntes.
 - Vivim un debat sobre la prevenció i la regulació en les xarxes socials. Aquestes ofereixen accés a molta informació, però és necessària la formació per poder gestionar-la.
5. Canvis en la comunitat
 - La legislació ha d'anar de la mà de la intervenció.
 - El tema cultural influeix molt en la percepció de les desigualtats.

- No s'entén el maltractament, la violència de gènere, en tota la seva dimensió. Hi ha molts de tipus de maltractaments que el jovent ha de conèixer i controlar.

Aquest darrer bloc també té una gran complexitat. Per aquest motiu i per l'actualitat del tema, els debats es van centrar en les xarxes socials.

Què fer a partir dels debats, les conclusions i les propostes?

L'informe elaborat al llarg del 2021 i les conclusions (4 temes, 24 seccions i 65 qüestions concretes) serveixen d'orientació per a la actuació, tant en una dimensió interna com de cara a la societat civil i les administracions públiques. Les conclusions que hem obtingut es traslladen a la realitat de cada territori amb programes concrets basats en el coneixement compartit obtingut del procés dilatat de debat previ i de les sessions de treball. El 2021 va ser el quart any en què ens reuníem amb aquest format, i els resultats aplicats de les anteriors experiències ens animen a consolidar una manera de treballar que ens enriqueix a tots i a totes.

Tota aquesta feina és possible gràcies al compromís de les persones i les entitats de la nostra xarxa: Inserta Andalusia (Andalusia), FAIM (Aragó), Identidad para Ellos y Ellas (Astúries), Asociación Hestia (Illes Canàries), Asociación Vasija (Castella-la Manxa), ASECAL (Castella i Lleó), Associació Educativa Itaca (Catalunya), IGAXES (Galícia), Fundació Natzalet (Illes Balears), Redes Cooperativa (Madrid) i Zabalduz (País Basc).

Representants de la taula de joves

«S'han de compartir estereotips i també expectatives. Una dona pot treballar en soldadura. Però nedar a contracorrent és molt més difícil».

Ilias Bakkouch

«El lideratge es valora quan és un home qui l'exerceix. Si és una dona, té una connotació negativa».

Margarita de Noia

«Molts d'homes no volen aquesta lluita. En fer balança, pesa més el costat de conservar els seus privilegis».

Adrián Vila

**Representants
de la taula
de joves**

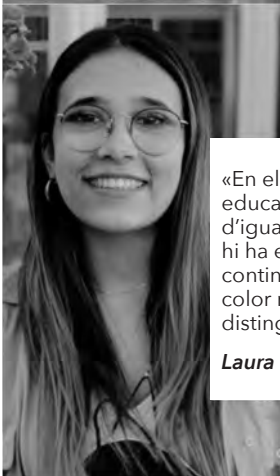
«Com a demandant d'ocupació, el que se m'ofereix són llocs de netejadora o cambrera. Són coses que sentim des de petits».

Teresa Moscoso

«Si hi continua havent sectors masculinitzats i feminitzats és només per estereotips que venen de molt enrere. És una qüestió d'educació».

Lluís Fullana

«En els centres educatius no es parla d'igualtat. Encara hi ha escoles on es continua utilitzant el color rosa i blau per distingir els sexes».

Laura Martínez

Referències bibliogràfiques

- BALLESTER, L., ROSÓN, C., QUESADA, V., CABELLOS, A. (2021). La integración del análisis cualitativo y cuantitativo en la evaluación de un programa familiar en procesos de emancipación juvenil. *New Trends in Qualitative Research*, 5, 13-27. <https://doi.org/10.36367/ntqr.5.2021.13-27>
- BALLESTER, L.; CARIDE, J. A.; MELENDRÓ, M.; MONTERRAT, C. (2016). *Jóvenes que construyen futuros. De la exclusión a la inclusión social*. Ediciones de la Universidad de Santiago de Compostela.
- GRADÁILLE, R., MONTERRAT, C., BALLESTER, L. (2018). Transition to adulthood from foster care in Spain: a biographical approach. *Children and Youth Services Review*, 89, 54-61. <https://doi.org/10.1016/j.chil-youth.2018.04.020>

